

DOZOROVÁ ČINNOST ENERGETICKÉHO REGULAČNÍHO ÚŘADU

Lucie Polická

ředitelka

Odboru kontroly elektroenergetiky a plynárenství

OBSAH WEBINÁŘE

Prezentace bude mít cca 120 minut. Na prezentaci bude navazovat prostor pro zodpovězení dotazů (cca 60 minut).

TÉMATA

- Problematika zajištění dodávek energií
- Činnost zprostředkovatelů
- Výkon dozoru ERÚ
- Zkušenosti z dozorové činnosti (nejčastější podněty a poznatky z praxe)
- Dozor s novou legislativou

PROBLEMATIKA ZAJIŠTĚNÍ DODÁVEK ENERGIE

PODNIKÁNÍ V ENERGETICKÝCH ODVĚTVÍCH

nejvýše na 25 let, a to na
výrobu elektřiny
výrobu plynu
výrobu tepelné energie

na dobu neurčitou, a to na
přenos elektřiny
přepravu plynu
distribuci elektřiny
distribuci plynu
uskladňování plynu
rozvod tepelné energie
činnosti operátora trhu
činnost datového centra

na dobu 5 let, a to na
obchod s elektřinou
obchod s plynem

PODNIKÁNÍ V ENERGETICKÝCH ODVĚTVÍCH

Licence se nevyžaduje

- na obchod, výrobu, distribuci a uskladňování koksárenského plynu čistého, degazačního a generátorového plynu, propanu, butanu a jejich směsí, pokud se nejedná o distribuci potrubními systémy, k nimž je připojeno více než 50 odběrných míst,
- na výrobu tepelné energie určené pro jeden objekt jednoho zákazníka,
- na využití elektřiny při provozování dobíjecí stanice podle zákona o pohonných hmotách,
- na výkon zprostředkovatelské činnosti v energetických odvětvích,
- bez ohledu na povahu činnosti vyžaduje na výrobu elektřiny ve výrobnách elektřiny s instalovaným výkonem nad 50 kW (návrh LEX OZE III je 100 KW), pokud je výrobní elektřiny propojena s přenosovou soustavou nebo s distribuční soustavou.

PODNIKÁNÍ V ENERGETICKÝCH ODVĚTVÍCH

Dodává a přece nemá licenci

- zákazník, který nakupuje elektřinu pro spotřebu v odběrném místě; má právo tuto v rámci tohoto odběrného místa poskytovat dalším osobám, přičemž náklady na pořízení takto nakoupené elektřiny mezi tyto osoby rozúčtuje takovým způsobem, aby se nejednalo o podnikání
- účastník sdílení

SMLUVNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Důležité body ve smlouvě, například:

- datum zahájení dodávky energie
- datum ukončení smlouvy
- výpovědní doba
- způsob prolongace a doba trvání prolongace
- možnost sjednání (oznámení) nové ceny
- cena musí mít všechny složky
- nabízí smlouvu obchodník nebo zprostředkovatel?

Podepsaná smlouva je už závazná.

Jedno vyhotovení smlouvy patří zákazníkovi, aby si ji uschoval.

POVINNOST UZAVŘÍT SMLOUVU

Dodávat energii jiné fyzické či právnické osobě **ne/lze** pouze na základě smlouvy?

Neoprávněný odběr (elektřina, plyn, tepelná energie) je odběr bez právního důvodu nebo pokud právní důvod odpadl.

Právním důvodem je:

- smlouva o dodávce (elektřiny, plynu, tepelné energie)
- dodávky (elektřiny, plynu) v DPI
- uplynutí doby trvání smlouvy, uplynutí výpovědní doby, odstoupením od smlouvy

Musí být smlouva písemná?

OBCHODNÍ PODMÍNKY „VOP“

- mohou nahradit část obsahu smlouvy
- odchylná ujednání ve smlouvě mají přednost před zněním obchodních podmínek
- práva a povinnosti z vydaných nových obchodních podmínek nezavazují automaticky odběratele z již uzavřených smluvních vztahů
- písemný souhlasný projev vůle smluvních stran se zněním obchodních podmínek
- dodavatel elektřiny nebo plynu poskytne spotřebiteli znění obchodních podmínek nebo odkaz na internetové stránky (§ 11c EZ)

UZAVŘENÍ SMLOUVY - SPOR

ERÚ rozhoduje spory o uzavření smlouvy podle energetického zákona:

- mezi držiteli licencí
- mezi držitelem licence a zákazníkem

Na návrh spotřebitele ERÚ rozhoduje:

- spory mezi zákazníkem a držitelem licence o splnění povinností ze smluv, jejichž předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie,
- o určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jehož předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie, vznikl, trvá nebo zanikl, a kdy se tak stalo.

V roce 2024 požádalo o rozhodnutí sporu 622 spotřebitelů
(zejména s návrhy na nevrácení přeplatků nebo kvůli smluvním pokutám či sankcím za předčasné ukončení smlouvy).

ROZHODOVÁNÍ SPORŮ

Pravomoc ERÚ je vymezena pouze k projednání a rozhodování ve věcech předpokládaných § 17 odst. 7 energetického zákona.

Možný předmět rozhodovaného sporu:

- o omezení, přerušení nebo obnovení dodávek nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie z důvodu neoprávněného odběru nebo neoprávněné distribuce
- o připojení
- o přístupu k přenosové soustavě nebo distribuční soustavě, přepravní soustavě zásobníkům plynu a těžebním plynovodům
- o přístupu k přeshraniční kapacitě pro přenos elektřiny, přepravu plynu nebo distribuci elektřiny nebo plynu

PŘEDBĚŽNÉ OPATŘENÍ

Správní orgán může z moci úřední nebo na požádání účastníka před skončením řízení rozhodnutím

nařídit předběžné opatření,

je-li třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků...

Předběžným opatřením lze účastníkovi nebo jiné osobě přikázat, aby:

- něco vykonal,
- něčeho se zdržel nebo
- něco strpěl, anebo
- zajistit věc, která může sloužit jako důkazní prostředek...

MIMOSOUDNÍ ŘEŠENÍ SPORŮ

V pravomoci ERÚ není řešení sporů zejména:

- rozhodování o náhradě škody způsobené jednáním držitele licence (opožděné zahájení dodávky, škoda způsobená dodávkou v režimu DPI) nebo vydání bezdůvodného obohacení (např. vrácení různých v minulosti uhrazených plateb bez právního důvodu),
- zaplacení náhrady za porušení standardu kvality (smluvní nárok vs. nárok ze zákona § 11 odst. 1 písm. h) energetického zákona),
- splnění smluvní povinnosti při dodávce elektřiny nebo plynu v režimu DPI, protože se jedná o vztah založený zákonem, práva a povinnosti stanovuje zákon, nikoli smlouva.

ČINNOST ZPROSTŘEDKOVATELŮ

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ

Zprostředkovatelskou činnost v energetických odvětvích mohou vykonávat:

- osoby na základě oprávnění k činnosti zprostředkovatele v energetických odvětvích,
- držitel licence v postavení zástupce zákazníka při změně nebo zrušení závazku ze smlouvy (zmocnění),
- ve prospěch držitele licence, není-li jeho zaměstnancem.

Zprostředkovatelskou činností v energetických odvětvích se rozumí činnost spočívající v:

- a)** obstarání příležitosti k uzavření, změně nebo zrušení smlouvy o dodávce elektřiny nebo plynu,
- b)** sjednání smlouvy nebo
- c)** provádění přípravných jednání a prací směřujících k činnostem podle písmen a) a b).

ČINNOST ZPROSTŘEDKOVATELE

Registrace se nevyžaduje:

- jednorázové bezúplatné jednání zmocněnce jednajícího mimo rámec podnikání,
- důvodně udělená plná moc pro změnu dodavatele, zrušení smlouvy nebo úkony za zákazníka

Zprostředkovatel je povinen

- a) informovat spotřebitele o skutečnosti, že s ním jedná jako zprostředkovatel, a to již od prvního kontaktu s ním, zejména prokázat se osvědčením a sdělit mu svou totožnost, adresu sídla, identifikační číslo, bylo-li mu přiděleno, a registrační číslo,
- b) provozovat svou činnost poctivě a s odbornou péčí,
- c) zohledňovat při své činnosti účinně práva a oprávněné zájmy spotřebitele a dávat jim přednost před zájmy vlastními, zejména včas respektovat projevenou vůli spotřebitele a bez zbytečného odkladu jej pravdivě informovat o všech podstatných skutečnostech včetně hrozící škody.

VÝKON DOZORU ERÚ

PŮSOBNOST ORGÁNŮ V OBLASTI DOZORU

Energetický regulační úřad (ERÚ)

- povinnosti energetického zákona
- povinnosti stanovené zákonem o ochraně spotřebitele
v elektroenergetice
a plynárenství
- dodržování zákona o cenách a cenových rozhodnutí
- dodržování nařízení a rozhodnutí

Státní energetická inspekce (SEI)

- zákon o hospodaření energií
- zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů

Česká obchodní inspekce (ČOI)

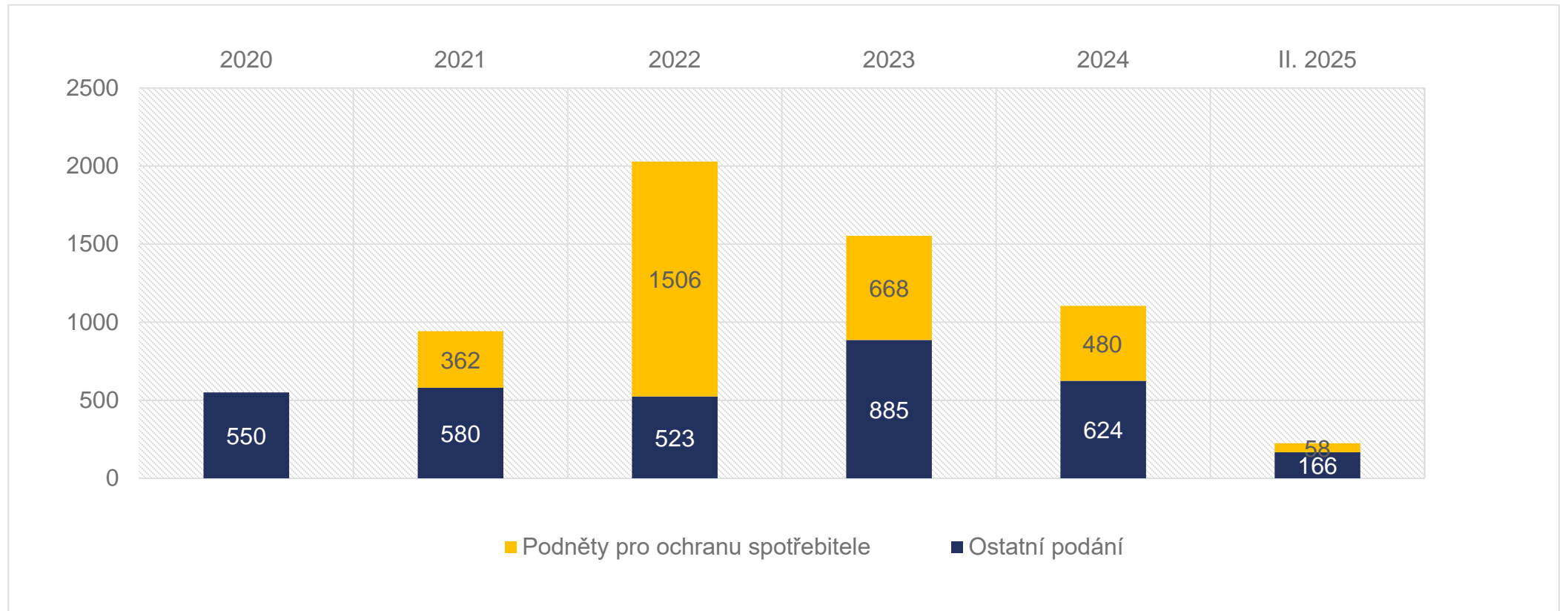
- smluvní vztahy v obchodním styku
- dobíjecí stanice
- zákon o ochraně spotřebitele
- kontrola tuhých paliv

ZPŮSOB DOZOROVÉ ČINNOSTI

Energetický regulační úřad provádí několik úkonů za účelem dozoru:

- monitoring trhu, cen a vzájemných vztahů
- regulační výkaznictví a vyhodnocení údajů z regulačního výkaznictví
- šetření podle energetického zákona nebo zákona o cenách
- kontrola podle kontrolního řádu (zákon č. 255/2012 Sb.)
- místní ohledání

PŘEHLED PŘIJATÝCH PODNĚTŮ NA KONTROLE

PODNĚT KE KONTROLE

Energetický regulační úřad provádí kontroly podle ustanovení § 18 odst. 2 energetického zákona:

- z vlastního podnětu nebo
- na návrh ministerstva

Podateli nevznikají žádná procesní práva ani povinnosti.

Podatel může toliko očekávat, že jej kontrolní orgán vyrozumí o tom, jak s podnětem naložil.

Povinností kontrolního orgánu je přijmout přílohy podnětu a následně vyhodnotit jejich využitelnost.

PRÁVO NA INFORMACE A MLČENLIVOST

Z nahlížení do spisu jsou vyloučeny dokumenty nebo jejich části, z nichž lze zjistit totožnost osoby, která podala podnět ke kontrole.

Kontrolující nebo přizvaná osoba má povinnost zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděla v souvislosti s kontrolou nebo s úkony předcházejícími kontrole, a nezneužívat takto získaných informací.

Mlčenlivost zaměstnanců Energetického regulačního úřadu vychází také z ust. § 17 energetického zákona.

ŽÁDOST O SOUČINNOST

- nedochází k zahájení kontroly
- je zjišťován či ověřován skutečný stav
- získání potřebných informací pro posouzení stavu věci v rozsahu nezbytném k prošetření obdrženého podnětu
- ERÚ vyžádá potřebné podklady pro posouzení, zda zahájit kontrolu
- právo v zaslaných podkladech a informacích označit skutečnosti, které považuje za chráněné informace ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. d) energetického zákona
- povinné osoby se mohou dopustit i přestupku při neposkytnutí podkladů a informací

KONTROLA

Kontrola se zahajuje z moci úřední, je tedy na kontrolním orgánu, zda kontrolu zahájí či nikoliv, neexistuje právní nárok podatele podnětu na zahájení kontroly.

- zahájena doručením **Oznámení** o zahájení kontroly
- pověření kontrolující se prokazují **Pověřením** či služebními průkazy
- výsledkem kontroly je **Protokol** o kontrole
- **Námítky** lze doručit kontrolnímu orgánu do 15 dnů ode dne doručení protokolu
- oprávněné námítky kontrolní orgán zapracuje do **Dodatku** k protokolu
- případně navazující řízení o přestupku

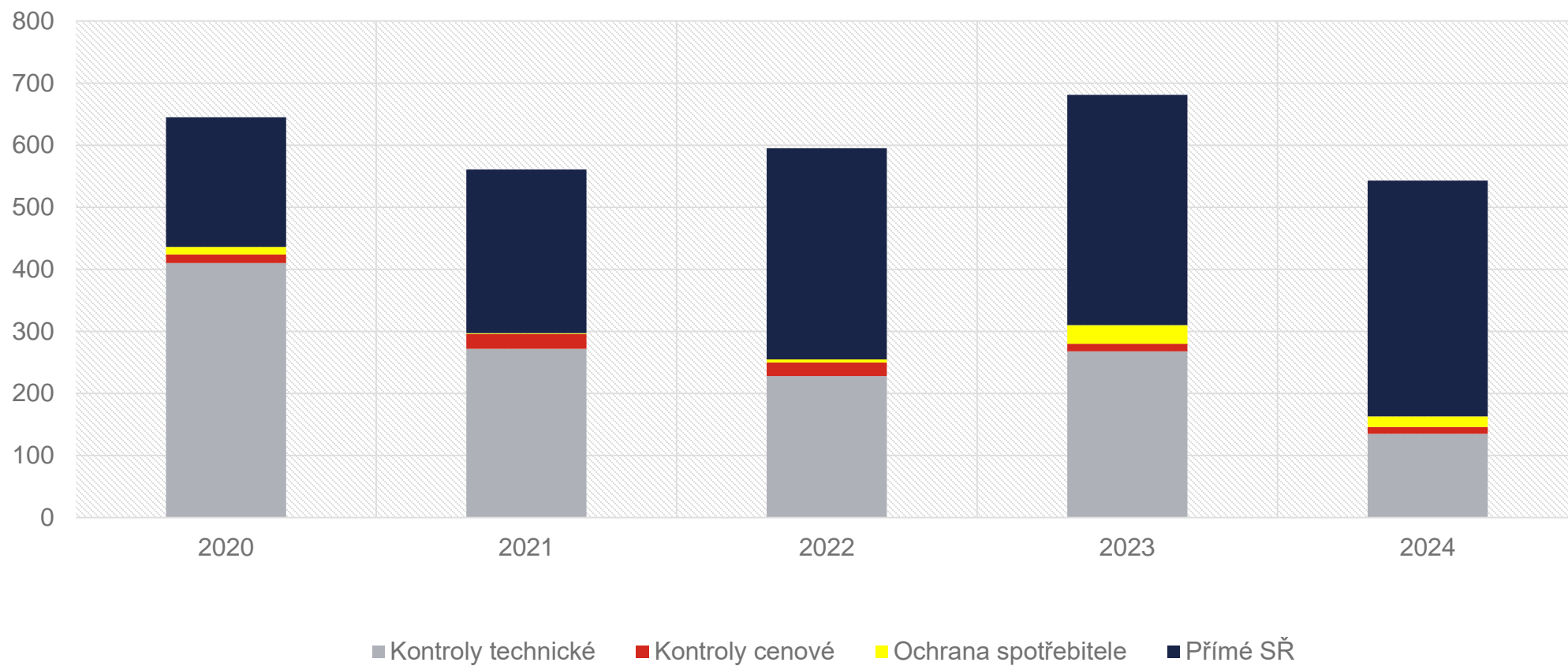
OPRÁVNĚNÍ KONTROLUJÍCÍCH

- požadovat prokázání totožnosti fyzické osoby, jež je přítomna na místě kontroly, jde-li o osobu, která plní úkoly kontrolované osoby, nebo osobu, která může přispět ke splnění účelu kontroly
- vstupovat do staveb, dopravních prostředků, na pozemky a do dalších prostor s výjimkou do obydlí, jež vlastní nebo užívá kontrolovaná osoba anebo jinak přímo souvisí s výkonem a předmětem kontroly
- provádět potřebná měření, sledování, prohlídky a zkoušky
- požadovat poskytnutí údajů, dokumentů a věcí vztahujících se k předmětu kontroly nebo k činnosti kontrolované osoby
- pořizovat obrazové a zvukové záznamy
- speciální oprávnění kontrolujících pro kontroly na velkoobchodním trhu s energiemi

ZKUŠENOSTI Z DOZOROVÉ ČINNOSTI

KONTROLOVANÉ OSOBY

- držitelé licence
- zprostředkovatelé
- právnické osoby
- podnikající fyzické osoby
- dodavatelé energií
- odběratelé, zákazníci, spotřebitelé
- vlastníci nemovitostí
- členové společenství

VÝZNAMNÉ POKUTY V ROCE 2024

Výše sankce	Dodavatel/Zprostředkovatel	Předmět přestupku
4 746 000 Kč	ARMEX ENERGY a.s.	<ul style="list-style-type: none">• nedodržení fixní ceny• požadování plateb za neobjednané služby• nedodržení lhůty při reklamaci
1 500 000 Kč	Marketing 23 s.r.o.	<ul style="list-style-type: none">• neplnění informační povinnosti• nekalé obchodní praktiky
1 400 000 Kč	RTF Media s.r.o.	<ul style="list-style-type: none">• neoprávněné podnikání
1 200 000 Kč	ELGAS Energy, s.r.o.	<ul style="list-style-type: none">• pozdní vyúčtování
1 000 000 Kč	Lidová energie s.r.o.	<ul style="list-style-type: none">• pozdní vyúčtování
503 000 Kč	majitelé solárních elektráren	<ul style="list-style-type: none">• na pokyn nesnížili výkon zdrojů

PŘEDMĚT TECHNICKÝCH KONTROL A ŠETŘENÍ

Kontroly a šetření povinností vyplývající z energetického zákona (technické kontroly) nejčastěji zjišťují:

- podnikání bez licence,
 - přerušení dodávek tepelné energie,
 - nedodržení pravidel pro sestavování regulačních výkazů,
 - podmínky připojení.
-
- *změna způsobu vytápění*
 - *neposkytuje údaje pro rozdělení nákladů na tepelnou energii mezi více objektů se společným měřením*

PŘEDMĚT TECHNICKÝCH KONTROL A ŠETŘENÍ

Kontroly a šetření povinností vyplývající z energetického zákona (technické kontroly) také zjišťují:

- měření dodávek
- absence měření
- neplatnost ověření správnosti měření
- poškození
- zamezení přístupu
- podmínky připojení

Zdroj: ERÚ

PŘEDMĚT TECHNICKÝCH KONTROL A ŠETŘENÍ

Kontroly a šetření povinností vyplývající z energetického zákona (technické kontroly) také zjišťují:

- umístování předmětů, staveb a zařízení v ochranném pásmu
- činnosti v ochranném pásmu
- poškození energetického zařízení

Zdroj: ERÚ

PŘEDMĚT TECHNICKÝCH KONTROL A ŠETŘENÍ

Kontroly a šetření povinností vyplývajících z energetického zákona (technické kontroly) také zjišťují:

- technický stav energetického zařízení
- jeho soulad s udělenou licencí
- schopnost zajišťovat dodávky energie
- technicky nevyhovující odběrné zařízení
- registrace u OTE

Zdroj: ERÚ

- uvede do provozu vlastní zdroj tepelné energie (souhlas dodavatele, zásah do cizího zařízení)

PŘEDMĚT TECHNICKÝCH KONTROL A ŠETŘENÍ

Zdroj: ERÚ

PŘEDMĚT BUDOUCÍCH PROBLÉMŮ

Zdroj: Petr Sysel, FVE Třebíč

PŘEDMĚT CENOVÝCH KONTROL A ŠETŘENÍ

Kontroly a šetření povinností vyplývající z cenových předpisů (cenové kontroly) nejčastěji zjišťují:

- nedodržení závazného postupu při kalkulaci výsledné ceny tepelné energie, popř. neprovádění kalkulace výsledné ceny tepelné energie, cena při vyúčtování neodpovídá kalkulaci ceny tepelné energie
- neoprávněná výše nákladů v ceně
- náklady nesouvisející s výrobou a rozvodem tepelné energie v cenové lokalitě
- přiměřený zisk v cenové lokalitě
- ceny odpovídající správnému tarifu
- uveřejnění ceníků a úplných cen

OCHRANA SPOTŘEBITELE

Kontroly zaměřené na povinnosti držitele licence podle energetického zákona:

- pozdní či žádné vystavení vyúčtování za dodávky elektřiny a plynu
- neakceptace ukončení smlouvy, smluvní pokuta, nesdělení údajů k možnému ukončení smlouvy
- ukončení dodávky ze strany obchodníka a přerušení dodávky
- oznámení obchodníka o změně obchodních podmínek a navýšení fixovaných cen
- dodržování standard lhůty pro vyřízení reklamací vyúčtování dodávek elektřiny a plynu do odběrných míst

NEKALÉ OBCHODNÍ PRAKTIKY

Kontroly podle zákona o ochraně spotřebitele:

- klamavé jednání, klamavé konání, klamavé opomenutí – uvádění nepravdivých informací v dopisech, mailech, telefonických hovorech; plnění informačních povinností
- užití nekalých obchodních praktik (agresivní) - požadování platby za výrobky nebo služby, které dodavatel spotřebiteli dodal, ačkoli si je spotřebitel neobjednal; dodávky, aniž by měl dodavatel se zákazníkem na tyto dodávky uzavřenou smlouvu; ve smlouvách užívá zneužívající ustanovení
- vycházející z občanského zákoníku – nesdělené informace ve smlouvách, při telefonních hovorech, nevydaná potvrzení, internetové formuláře, elektronické prostředky při uzavírání smluv

ZPROSTŘEDKOVATELÉ

Kontroly zaměřené na povinnosti zprostředkovatele:

- užití nekalých obchodních praktik (agresivní),
 - uvádění nepravdivých informací,
 - smluvní zajištění zprostředkování,
 - plnění informační povinnosti.
-
- *smlouva o zprostředkování v energetických odvětvích musí mít písemnou formu a její vyhotovení musí mít spotřebitel v listinné podobě (v elektronické podobě jen se souhlasem spotřebitele)*
 - *právo vypovědět smlouvu o dodávce, kterou uzavřel zprostředkovatel, trvá, lze jej uplatnit ve lhůtě do 15. dne po zahájení dodávky*

INSTALACE A PROVOZ FVE

Předmětem dozoru ERÚ není:

- kapacita instalačních firem,
- reklamace nedokončených i ukončených děl, použité výrobky a materiál,
- spor o výši výkupní ceny,
- jednostranná změna smluvních podmínek,
- reklamace (ne)vyúčtování odběru,
- náhrada škody apod.

Vykupující je držitelem licence a musí dodržovat povinnosti stanovené zákonem.

Majitel FVE je výrobce elektřiny, ale často není držitelem licence, a tak se na něj některá práva energetického zákona nevztahují.

OBECNÉ ZÁSADY VYÚČTOVÁNÍ

- je poskytováno dostatečně často a obsahuje informace o ceně a spotřebě?
- není vyúčtování dodávek energie v původních sjednaných cenách, je čas vyúčtování reklamovat
- obchodník s elektřinou a plynem je vázán údaji o měření a spotřebě stanovenými distributorem
- obchodník nesmí vystavit vyúčtování za bezesmluvní období (po ukončení smluvního vztahu)
- nesmí požadovat platbu za službu, kterou si zákazník neobjednal (agresivní obchodní praktika)
- změní se cena k 1. lednu, žádejte bezplatné mimořádné vyúčtování k 31. prosinci kalendářního roku (nezbytný je samoodečet provedený k poslednímu dni kalendářního roku)

REKLAMACE

- standardem lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu/elektřiny zaslání písemného vyřízení reklamace zákazníka na vyúčtování dodávky plynu/elektřiny nebo na nevrácení zaplacených přeplatků, a to do 15 kalendářních dnů ode dne doručení reklamace
- vypořádání rozdílu v platbách zákazníka způsobeného nesprávným vyúčtováním dodávek plynu/elektřiny do 30 kalendářních dnů ode dne doručení reklamace
- uvedená lhůta po dobu vyřizování reklamace provozovatelem distribuční soustavy dodavateli neběží
- za nedodržení standardu lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky:
 - u plynu poskytne dodavatel zákazníkovi za každý i započatý den prodlení náhradu ve výši 750 Kč pro kategorii maloodběratel a domácnost; celkový úhrn náhrad činí nejvýše 7500 Kč
 - u elektřiny ve výši 600 Kč za každý den prodlení, nejvýše však 24 000 Kč

DOZOR S NOVOU LEGISLATIVOU

KOMUNITNÍ ENERGETIKA

- legislativní úprava energetického zákona (lex OZE II a III)
- registrace energetických společenství od 1. července 2024
- Elektronické datové centrum (EDC) – cena za provoz nesíťové infrastruktury
- aktivní zákazník (pouze jedenáct předávacích míst)
- skupina sdílení – registrace předávacích míst až 1000
- smyslem je však lokální výroba a místní spotřeba
- alokační klíč (určeno při registraci)
- průběhové měření v předávacím místě
- jedno předávací místo může být součástí pouze jedné skupiny sdílení
- dobrovolná účast (vlastník bytové jednotky vs. nájemce)

NOVÉ OBLASTI V ENERGETICE

- různé formy sdílení energie
- samostatné velké úložné bateriové systémy (licence na ukládání elektřiny), bez připojení ke zdroji
- zvýšení hranice menších zdrojů FVE a VE s povinností povolení k podnikání (z 50 na 100 kW výkonu)
- vyhodnocování možné podpory FVE u zdrojů z let 2009 a 2010
- technologie, které vyrobenou energii dále nevyužívají
- možnost změny dodavatele, pokud nemá zajištěnou kapacitu pro své zákazníky

PROSTOR PRO DOTAZY

DĚKUJI ZA POZORNOST

Energetický regulační úřad
Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava
+420 564 578 666
podatelna@eru.cz
ID datové schránky ERÚ eeuaau7
www.eru.cz

